

tor, non quia paternitas consistat formaliter in generatione, sed quia ab ea ut à fundamento dependet. Ita similiter, posito mutuo conjugum consensu, & jure quod per ipsum quilibet illorum acquirit in corpus alterius, ponitur matrimonium, & eo ablato auferatur, non quod in eo formaliter consistat, sed quia ab illo radicaliter & fundamentaliter pender.

16. Ex his intelliges, matrimonium, ut est in officium naturae, sic recte defini: *Matrimonium est viri & mulieris maritalis conjunctio, individualis vita societatem retinet*. Nam ly maritalis conjunctio recte explicat vinculum illud permanens & indissoluble, in quo matrimonium formaliter consistit.

Recte dividitur divisione subjecti in accidentia, in legitimum, ratum, & consummatum. Legitimum dicitur quod inter personas non impeditas legitulo consensu est institutum, quale est etiam inter non baptizatos, & olim fuit in lege naturae, ac mosaica. Ratum dicitur quod signatum est Sacramento fidei, seu quod est in baptizatis, & ideo majorum firmitatem & indissolubilitatem obtinet, Cap. Quantò de divortiis. Consummatum dicitur quod accidente carnali copula completum est.

17. Matrimonium non solum est ex inclinacione & instinctu naturae, quia homo ad conservacionem sua speciei naturaliter inclinatur, sed etiam cadit sub precepto naturali, cum sit medium omnino necessarium ad finem maximam à natura intentum, scilicet propagationem generis humani. Hoc preceptum Deus declaravit primis parentibus Genes. 6. Jacob Liam & Rachel, Balam & Zelpham Genes. 29. & 30. Helcana Annam & Phenennam 1. Regum 1. Ergo poligamia iuri naturae non adversatur, nec repugnat fini secundario matrimonij. Sed nego consequentiam, quia Deus in poligamia seu uxorum pluralitate cum illis dispensavit. Nam ut ait S. Thomas hic quæst. 65. artic. 2. *Cum bonum prolixi sit principale matrimonij finis, ubi prolixi multiplicatio necessaria erat, debuit negligi ad tempus impedimentum quod posset in secundariis finibus evenire, ad quod removendum, præceptum prohibens pluralitatem uxorum ordinatur*. Talis vero dispensatio non fuit facta nisi post diluvium, cuius rationem assignat D. Chrysostomus homil. 56. in Genesim, quia nimis ante diluvium longissima hominum vita faciebat ut matrimonium unius cum una sufficeret propagationi necessariae generis humani: postea vero propter vitam longè brevioriem, permisum fuit cum duabus vel tribus vel pluribus uxoriibus misceri, ut humanum genus propagaretur, & supereretur per uxorum multitudinem defectus vitae longioris. Haec dispensatio cessavit in lege Evangelica, in qua poligamia est protinus illicita, ut definit Tridentinum sess. 24. can. 2. & patet ex eo quod matrimonium in nova lege habet finem nobiliorum & præstantiorum, quam in lege naturae & mosaica, nempe significationem conjunctionis Christi cum Ecclesia, cui significationi poligamia repugnat, cum carnis unitatem tollat, illamque subindeque sit contra legem naturae?

18. Quares, utrum poligamia, seu pluralitas uxorum sub uno viro, repugnet fini matrimonij, subindeque sit contra legem naturae?

Respondeo non repugnare fini primario matrimonij, sed secundario tantum. Ita D. Thomas hic quæst. 65. artic. 1. ubi sic ait: *Pluralitas uxorum neque totaliter tollit, neque aliqualiter impedit matrimonij finem primum, cum unus vir sufficiat pluribus uxoriibus secundandis, & educandi filii ex eis natis. Sed secundarium finem, et si non totaliter tollat, tamen multum impedit, eo quod non facile potest esse pax in familia, ubi uno viro plures uxores junguntur, cum non possit unus vir sufficere ad satisfaciendum pluribus uxoriibus ad votum, & etiam quia communicatio plurium in uno officio, causat item, scilicet figuli corrinxantur ad invicem, & similiter plures uxores unus viri. Quibus verbis S. Doctor utramque partem nostræ responsionis & docuit & probavit. Primum quidem, qui potest unus vir non solum plures uxores fecundare, sed etiam educationi & institu-*

CAPUT III.

De Matrimonio ut habet rationem Sacra- menti.

Matrimonium inter Christianos, hoc habet privilegium super matrimonia legis naturae & mosaica, ut non sit tantum contractus civilis, aut sacramentum late & impropriè sumptuum, sed etiam strictè & propriè, & quod ita representet coniunctionem inter Christum & Ecclesiam, ut simul etiam ejus participationem per gratiam sanctificantem habeat. Unde Tridentinum sess. 24. cap. 1. Cum igitur matrimonium in lege Evangelica veteribus coniubis per Christum gratia praestet, merito inter novæ legis

legis Sacraenta annumerandum Sancti Patres nosfiri, Concilia, & universalis Ecclesiae traditio semper docuerunt. Et sane, cum in usu matrimonij inflammetur concupiscentia, & absorbeatur ratio, congruum fuit institui aliquid Sacramentum, quod concupiscentiam in illo actu temperaret. Item si ad gignendos filios spirituales, peculiarem gratiam Christus contulit Sacerdotibus novæ legis, quam Deus non contulerat Sacerdotibus legis antiquæ, cur persimilem negabimus collatam conjugibus ad filios carnalē gignendos, pieque educandos, & ad alia matrimonij onera ac officia sustinenda & exercenda convenienter? Demum, cum Christus Matth. 19. abrogato repudio, matrimonium reddiderit indissoluble, & monogamum, ut ab initio erat, congruum fuit, ut suam gratiam adjungeret, ad superandas difficultates, quæ ex omnimoda indissolubilitate & perpetua monogamia nascerentur. Alii demum post resurrectionem, illis quadraginta diebus, quibus apparet Apostolis, ac loquens de regno Dei (hoc est de statu militantis Ecclesiae, ut exponit Gregorius homil. 12. in Evang.) illos de omnibus & singulis Sacraenta conficiendis & ministrandis instruxit.

21. In hoc Sacramento, sicut in aliis, tria distinguuntur, videlicet id quod est Sacramentum tantum, quod est res tantum, & quod est res & Sacramentum simul. In primis enim id quod est Sacramentum tantum in matrimonio, est expressio externa & sensibilis interni consensus; quia in quolibet Sacramento, id est Sacramentum tantum, quod est signum sensibile per se, & ratione cuius omnia alia sentiuntur: expressio autem sensibilis consensus interioris per se sentitur, & ratione ejus habet conjunctio conjugum, & omnia alia quæ sunt in matrimonio, quod sensibilia sint. Deinde in matrimonio res Sacraenti duplex est ex S. Thoma in 4. dist. 26. q. 2. art. 2. ad 5. una causata & significata, nempe gratia ipsa Sacramentalis; altera significata, sed non causata, videlicet unio Christi cum Ecclesia, quam matrimonium non causat, sed tantum significat. Demum maritalis conjunctio, sive vinculum illud quod sequitur ex contractu matrimoniali, est in matrimonio res & Sacramentum simul, quia est simul signum & signatum; significatur enim per contractum, & simul ut per ipsum expressa, significat gratiam sacramentalem quæ datur conjugibus, & unionem Christi cum Ecclesia & sua humanitate.

Ministri hujus Sacraenti sunt ipsi contrahentes, non vero Sacerdos ipsos benedicens, & haec verba, *Ego conjungo vos*, proferens. Ratio est, quia Christus hoc Sacramentum instituens, nihil aliud fecit, quam contractum matrimoniale, naturali ac civili jure validum, in Sacramentum gratiae collativum evocere; sed indeco voluit esse hujus Sacraenti ministros, ac contractus naturalis & civilis, qui est ejus fundamentum: Sed talis contractus ministri sunt ipsi contrahentes, qui per mutuum consensum se invicem obligant ad mutuam sui corporis traditionem: Ergo etiam ipsi sunt ministri Sacraenti matrimonii, non vero Sacerdos nuptialem benedictionem ipsis tribuens. Unde Tridentinum sess. 24. cap. 1. de reform. affirmit matrimonia clandestina, que si bant absente Sacerdote; & sine ulla verbis, fuisse valida quandiu Ecclesia non fecit ea irrita. Et sacra congregatio Cardinalium, interpretatione hujus Concilii præceptorum, declaravit Episcopo Salmantino, non pertinere ad substantiam matrimonii, ut Parrochus aliqua verba proferat. Ité D. Thomas in 4. dist. 26. q. 2. art. 1. ad 1. ait. Verba quibus consensus matrimonij exprimitur, sunt formularius Sacraenti, non autem benedictio Sacerdotalis, quæ est quoddam sacramentale, atque hoc idem repetit dist. 28. Unde quando alibi videtur docere, sacerdotes esse hujus Sacraenti ministros, & verba quæ profertur, illius formam, non loquitur de ministro & forma, quantum ad substantiam, sed quantum ad solemnitatem, & ceremonias accidentales, ex precepto Ecclesiæ requisitas.

22. Nec valet si dicas, omne Sacramentum debere necessariò habere ministrum facrum: hoc enim falsum esse patet in Baptismo, qui à laicis,

imò & ab Ethnicis, validè, & in multis casibus li-
cità administrari potest, ut in Tractatu de Baptismo
declaravimus. Unde sicut laicus in statu peccati
mortalis baptizans parvulū in extrema necessitate
constitutum, non peccat mortaliter, ut docent com-
muniter Theologi; ita nec contrahentes matrimo-
nium in mortali, si ut ministri hujus Sacramenti
considerentur; secùs verò, si ut recipientes tale
Sacramentum.

23. De materia & forma hujus Sacramenti, non parva est dissensio inter Doctores, sed probabilior sententia docet, eadem verba seu signa coniugum, quibus mutuum consensum exprimunt, esse sibi invicem materiam & formam, secundum diversas considerationes: nam quatenus per ea mutuò sua corpora conjuges tradunt, habent rationem materiæ; in quantum verò per ea corporum traditionem sibi mutuò factam acceptant, habent rationem formæ. Ratio à priori est, quia matrimonium in ratione contractus, non differt à reliquis contractibus civilibus, neque ut Sacrementum est, diversam habet materiam & formam à seipso, ut contractus est: Sed in contractibus civilibus, traditio, ut sensibili signo facta, habet rationem materiæ, acceptatio verò, verbis expressa, habet rationem formæ: Ergo & in matrimonio. Major constat, Minor verò sic ostenditur. Illud habet rationem materiæ quod se habet ut determinabile, quod verò est determinativum, habet rationem formæ: Sed traditio habet rationem determinabilis, completurque & perficitur per acceptationem, quæ se habet per modum determinantis: Ergo in contractibus civilibus traditio, ut signo sensibili facta, habet rationem materiæ, acceptatio verò rationem formæ.

24. Dices, cum ipsi conjuges sint ministri hujus Sacramenti, ut supra ostendimus, si ipsorum traditio habeat rationem materiae, causa materialis & efficiens coincident in eandem personam, quod videtur absurdum.

Respondeo nullum esse inconveniens , quod in hoc Sacramento causa materialis & efficiens coincidant in easdem personas ; id enim videtur exigere natura contractus , in quo contrahentes seipso tradunt, ut constat exemplo illius qui se in servum alicui venderet ; idem enim simul esset vendens & res vendita, subindeque illius contractus causa efficiens & materialis. Idem cum proportione dicendum est de conjugibus , contractum & Sacramentum matrimonij celebrantibus , habent enim secundum diversos respectus simul rationem causæ efficientis & materialis talis contractus & Sacramenti.

25. Quæres primò , an matrimonium inter absentes per procuratores contractum sit verum Sacrementum ?

Respondeo affirmativè: Matrimonium enim validum in ratione contractus naturalis & civilis, est inter fideles Sacramentum , quia Christus Dominus instituendo Sacramentum matrimonij , non mutavit naturam contractus matrimonialis , sed duntaxat illum ad esse supernaturale Sacramenti elevavit : Sed matrimonium inter absentes per procuratores contractum , est validum in ratione contractus naturalis & civilis ; quia cùm procuratores sint loco principalium , cum plena potestate contrahendi , quod ipsi faciunt , facere censentur principales contrahentes ; unde sicut ex mutuo consensu utriusque conjugis , resultat perfectus matrimonij contractus , ita & ex mutuo consensu utriusque procuratoris : Ergo matrimonium inter

S E P T I M U S.
absentes per procuratorem contractum, est verum
Sacramentum.

26. Dices primò , Tridentinum sess. 24. de re-
form. cap. 1. videtur exigere præsentiam contra-
hentium ad rationem matrimonij; dicit enim quod
Parrochus debet interrogare virum & foemina ,
ipfisque interrogatis, & consensu eorum intellecto,
dicere : *Ego vos conjungo* : Ergo matrimonium in-
ter absentes per procuratores contractum, non est
verum Sacramentum,

Sed nego consequentiam, cum enim procuratores substituaptur loco contrahentium, possunt interrogari a Parrocho de consensu eorum, expressisque contrahentium consensibus dicere potest Parrochus cum veritate *Ego vos conjungo*: quia licet illi supra quos proferri debent verba illa, sint physicè absentes, sunt tamen moraliter praesentes, quod sufficit ad rationem contractus civilis, subindeque ad rationem Sacramenti inter fideles. Ex quo intelliges discrimen quod inter hoc Sacramentum & alia reperitur; cum enim baptisimus v. g. aut penitentia non sint contractus, requirunt quod praesentia subiecti, expressa per illa verba, *Ego te baptizo*, *Ego te absolvō*, sit physica; ex quo fit quod nec baptisimus, nec absolutio possunt conferri absentis. E contra verò cum Sacramentum matrimonij consistat in contractu, requirit solum praesentiam moralem inter coniugantes; subindeque ab absentibus validè suscipi potest. Nec ullum est inconveniens admittere, quod vir & fœmina, qui forè eo tempore quo procuratores pro ipsis contrahunt, dormiunt, dormiendo recipiant gratiam, ut patet in eo qui voluntatem habuit suscipiendi baptismum, vel pati martyrium; si enim in somno baptizetur, vel in odium fidei occidatur, dormiendo

recipit gratiam, & si sit in statu peccati justificabitur, si priusquam se somno traderet, attritionis actum elicuerit, ut communiter docent Theologi.

27. Ex his colligitur, quod sicut matrimonium inter absentes, per procuratores contractum, validum est, non solum in ratione contractus, sed etiam in ratione sacramenti; ita & matrimonium per litteras contractum, quia litteræ succedunt loco contrahentium, sicut & procuratores. Unde *l. Mulieres ff. de ritu nuptiarum* sic dicitur: *Mulierem absenti per litteras ejus vel nuntium posse nubere placet.* Si ergo vir scribat foeminæ, se non modò sui corporis dominium de præsenti ei tradere, sed ex tunc simul corporis ejus traditionem, cum primum coram Parrocho & testibus facta fuerit, acceptare; & mulier viro similiter rescribat, se vicissim velle illum in maritum, & corporis ejus traditionem acceptare, statim ac hoc rescriptum coram Parrocho & testibus lectum fuerit: tunc lectis utriusque litteris, matrimonium & in ratione contractus & in ratione sacramenti perficitur.

28. Quæres secundò , an possit in matrimonio fidelium separari ratio contractus à ratione sacramenti ? Respondeo id posse fieri , si enim fideles matrimonium contrahentes, non intendant confidere sacramentum, illud non erit sacramentum, defectu intentionis requisitæ in ministris , qui in hoc sacramento non sunt alij, quam ipsi contrahentes , ut supra ostensum est ; non amittet tamen vim obligandi in ratione contractus naturalis & civilis, cùm Christus elevando matrimoniu[m] ad rationem sacramenti, non abstulerit ab eo naturalem, civilemque obligationem, quam ut contractus naturalis & civilis, ex reciproco contrahentium consensu hactenus habuerat : Ergo in tali matrimonio separabitur ratio contractus à ratione sacramenti. Id tamen

DE SACRAMENTO MATRIMONII. 187

in nuptiis consensus defuerit, cetera omnia frustrantur. Constat etiam, consensum utriusque conjugis requiri ad matrimonium, ut est sacramentum, tum quia sacramentum in contractu fundatur, unde si consensus necessarius sit ad contractum, etiam necessarius erit ad sacramentum. Tum etiam, quia

29. Quæres tertio, an si fidelis cum dispensatio-
ne Pontificis nuberet cum infideli non baptizato ,
tale matrimonium esset sacramentum , saltem ex
parte conjugis fidelis ? Respondeo quod non,sicut
enim ut matrimonium sit validum in ratione con-
tractus , requirit liberum consensum ex parte
utriusque conjugis, ita ut sit validum in ratione sa-
cramenti, exigitur intentio & ministerium ex par-
te utriusque , cùm ipsi contrahentes sint hujus sa-
cramenti ministri : Sed infidelis non baptizatus
nequit esse legitimus minister matrimonij in ratio-
ne sacramenti , cùm non minùs sacramenti effe-
ctio , quam receptio , ad sui validitatem charac-
terem baptismalem requirat : Ergo matrimonium
fidelis cum infideli non baptizato , nequit esse sa-
cramentum. Idem dicendum de matrimonio con-
tracto inter fideles , quando unus contrahentium
intendit sacramentum , alter verò non : sicut enim
matrimonium est indivisibiliter unicus contractus ,
ita est indivisibiliter unicum sacramentum, ac pro-
inde sicut non potest claudicare in ratione contra-
ctus , ita nec in ratione sacramenti.

30. Quæres quartò , utrum matrimonium ab infidelibus validè contractum , fiat sacramentum , quando illi convertuntur ad fidem , & baptizantur ; præsertim si tunc accedat novus consensus , signo aliquo sensibili expressus , cum intentione faciendi quod Christus instituit , & facit Ecclesia ? Respondeo negative , intentio enim sequens contractum priùs initum , non potest efficere ut quod non fuit sacramentum , incipiat esse tale ; præsertim cùm ratio sacramenti sit annexa fieri ipsius matrimonij , non verò facto esse illius , sicut baptismus consistit in rebirth in Christorum : unde

in fieri ablutionis & prolationis verborum ; unde quemadmodum ille qui ablueret puerum , & verba proferret, non habens intentionem illum baptizandi, non conficeret sacramentum , quia vis peracta ablutione, & prolatione verborum, talem haberet intentionem : ita similiter , si quando conjuges contrahunt , non habeant intentionem conficiendi sacramentum , illud non conficiunt , quanvis postea superveniat intentio illud conficiendi ; quia tunc non efficiunt novum matrimonium , sed dunt taxat præcedens ratificant & confirmant. Cum enim uterque conjux dominium sui corporis in alterum perfectè transtulerit, ac re ipsa illud maritali copula tradiderit, non potest circa eadem corpora novus fieri contractus , qui novi sacramenti sit fundamentum. Sicut si quis tentaret novum contractum venditionis facere circa rem alteri validè venditam ac traditam, nihil efficeret , defectu materiae ad novam venditionem & emptionem habilis.

C A P U T I V.

De consensu ad matrimonium requisito.

1. C^{on}ertum est requiri consensum ad matrimonium, quatenus contractus est, cum contractus matrimonij utriusque conjugis consensum includat formaliter, talisque consensus causet vinculum illud seu obligationem, in qua diximus supra cap. 2. essentiam matrimonij consistere. Unde can. Sufficiat 27. qu. 2. ait Nicolaus Papa: Si solus

Secundò consensu matrimonialis debet esse plenè deliberatus, id est factus cum advertentiade se sufficienti ad mortale; quia prudenti judicio